

XIKAMBELO XA TIKO XA LEMBE NA LEMBE 2015
SWILETELO SWA MAKAMBELO
MATEMATIKI: XITSONGA
GIREDI 3

MANGHENELO

Ndzhenzheleko wa 2015 wa xikambelo xa rixaka xa lembe na lembe (ANA 2015) xi ta tsariwa eka swikolo hinkwaswo swa mfumo na swikolo swin`wana leswi nga hlawuriwa swo ka swi nga riki swa mfumo hi n`hweti ya Ndzhati 2015. Hi nkarhi lowu vadyondzi hinkwavo lava nga eka tigiredi ta 1-3 va ta tsala swikambelo swa rixaka eka Ririmi na Matematiki. Mbuyelo wu ta tirhisiwa ku vika matirhelo mayelana na ku fikelela swikongomelo leswi vekiweke eka pfhumba ra *“Action Plan 2014, Towards Schooling 2025.”*

Xikambelo xa ANA xi ta tsariwa ku hela ka kotara ya vunharhu ya xikolo, hikokwalaho Ndzawulo ya Dyondzo ya le Hansi (DBE) yi tumbuluxile matsalwa ya swiletelo swa makambeleso swa giredi na dyondzo yin`wana na yin`wana (Ririmi na Matematiki) ku andlala swilaveko swa vundzeni bya kharikhulamu leswi faneleke ku va swi dyondziwile hi vadyondzi hinkwavo va nga si tsala xikambelo. Swiletelo swa makambeleso swi nyika swipimelo swa ntirho lowu faneleke ku va wu endlwile eka xikambelo xa giredi na dyondzo yin`wana na yin`wana. Swiletelo swa makambeleso swa xikambelo xa rixaka xa lembe na lembe (ANA 2015) swi endlwile ku fambelana na mihundzuluxo ya kharikhulamu leyi nga eku dyondziweni eka ntlawa.

XIPHEMU XA MASUNGULO YA DYONDZO

Eka tigiredi ta 1-3, swikambelo swi ta kongomisa eka ntirho lowu wu nga kunguhatiwa ku endlwile eka tikotara tinharhu to sungula ta lembe ra xikolo. Swiletelo swa makambeleso eka tigiredi leti swi lulamisiwile eka tikholomo tinharhu. Vundzeni lebyi byi fanelaka ku kamberiwa byi le ka kholomo yo sungula, tinhlokomhaka ti le ka kholomo ya vumbirhi kasi swikili/vuswikoti swi le ka kholomo ya vunharhu. Swi ni nkoka ku lemuka leswaku swiletelo swa makambeleso swa xikambelo xa rixaka xa lembe na lembe (ANA 2015) a swi vuli leswaku ndzinganyeto wa dyondzo lowu nyikiweke hi wona ntsena lowu faneleke ku dyondzisiwa ni ku dyondziwa lembe hinkwaro. Kambe swiletelo swa makambeleso swi nyika swilaveko swa le hansi-hansi swa kharikhulamu leswi faneleke ku va swi dyondziwile eku heleni ka kotara ya vunharhu ya lembe ra xikolo.

Vadyondzisi va languteriwa ku tirhisa swiletelo swa makambeleso leswi va nyikiweke xikan`we na switirhisiwa swin`wana eka mapfhumba ya ku dyondzisa na ku hlela tidyondzo.

-
1. Swikolo leswi nga hlawuriwa swo ka swingari swa mfumo hi leswi vadyondzi va Giredi 3 kumbe Giredi 6 va nga ta tsala xikambelo xa ANA leswaku va sirhelela mpfuneto wo huma eka mfumo.

VUNDZENI BYA DYONDZO	TINHLOKOMHAKA	SWIKILI/VUSWIKOTI LEBYI KAMBERIWAKA Ku kambela loko vadyondzi va kota ku:
Tinomboro, Tioparexini na Vuxaka	Ku hlayela: Ku ya emahlweni na ku ya endzhaku	Hlayela hi va20, va25, va50 na va100 ku suka eka nomboro yin'wana na yin'wana exikarhi ka 0-700
	Mimfungho ya tinomboro na mavito ya tinomboro	Tsala mimfungho ya tinomboro (0-1000) Tsala mavito ya tinomboro (0-500)
	Ku hlamusela, ku pimanisa na ku xaxameta tinomboro	Hlamusela na ku pimanisa tinomboroxiheri ku fika eka 700 hi ku tirhisa yintsongo eka, yikulu eka, swotala eka, swintsongo eka na swi ringana na Hlamusela na ku pimanisa tinomboroxiheri ku fika eka 700 ku suka eka leyikulu ngopfu ku ya eka leyintsongo ngopfu, ku suka eka leyintsongo ngopfu ku ya eka leyikulu ngopfu.
	Vukulu bya dijiti	Tlhantlha tinomboro ta tidijiti ti3 ku fika eka 700 hi miandziso ya madzana, vukhume na tiyuniti/vun'we Lemuka nkoka wa dijiti yin'wana na yin'wana
	Tithekiniki to ololoxa swiphiqu swa tinhlayo	Aka tinomboro/ tlhantlha tinomboro Mbirhahata/ hafula Tirhisa ndzhati wa mintsengo Katsakanya hi vakhume
	Ku hlanganisa na ku susa	Ololoxa swiphiqu swa tinhlayo ta marito eka mbangu na ku hlamusela swintshuxo leswi katsaka ku hlanganisa na ku susa laha tinhlamulo ti fikaka eka 800
	Ku hlanganisa ko vuyelela lo ku yisaka eka ku andzisa	Ololoxa swiphiqu swa tinhlayo eka mbangu hi ku tirhisa ku hlanganisa ko vuyelela na ku hlamusela swintshuxo leswi katsaka ku andzisa laha tinhlamulo ti fikaka eka 75
	Ku ntlawahata na ku avelana lo ku yisaka eka ku avanyisa	Ololoxa swiphiqu swa tinhlayo hi ku tirhisa ku avelana na ku ntlawahata hi ku ringana eka tinomboroxiheri ku fika eka 75 laha tinhlamulo ti katsaka na nsalo
	Ku avelana lo ku yisaka eka Tifurakixini	Ololoxa swiphiqu swa tinhlayo ta marito eka mbangu na ku hlamusela swintshuxo eka swiphiqu leswi katsaka ku avelana hi ku ringana leswi yisaka eka tinhlamulo leti katsaka tifurakixini ta vun'we na to ka ti nga ri ta vun'we

VUNDZENI BYA DYONDZO	TINHLOKOMHAKA	SWIKILI/VUSWIKOTI LEBYI KAMBERIWAKA Ku kambela loko vadyondzi va kota ku:
	Mali	Ololoxa swiphiqo swa mali leswi katsaka mintsengo na cinci hi tirhandi na tisente Hundzuluxa exikarhi ka tirhandi na tisente
	Ku hlanganisa na ku susa	Hlanganisa ku fika eka 800 Susa eka 800 Tirhisa mimfungho leyi faneleke (+ , - , = , ____)
	Ku hlanganisa ko vuyeleda lo ku yisaka eka ku andzisa	Andzisa hi 2, 3, 4, 5, 10 ku fika eka ntsengo wa 100 Tirhisa mimfungho leyi faneleke (+ , x , = , ____)
	Ku avanyisa	Avanyisa tinomboro ku fika eka 99 hi 2, 3, 4, 5 na 10 Tirhisa mimfungho leyi faneleke (÷ , = , ____)
Tipatironi, Tifankixini na Alijebura	Tipatironi ta xijometiri	Kopa na ku ndlandlamuxa tipatironi to olova leti dirowiweke hi mintila, swivumbeko kumbe minchumu
	Tipatironi ta tinomboro	Kopa na ku ndlandlamuxa mindzandzelelano ya tinomboro leti fikaka eka 750 Endla mindzandzelelano yo hlayela ku ya emahlweni na le ndzhaku hi va20, va25, va50, va100 ku fika eka 1000
Vundhawu na Xivumbeko	Xiyimo, Ndzetelona Matlhelo	Hlaya, ku xopaxopa na ku dirowa mimepe ya nkamafundzha kumbe nhlangelo wa minchumu leyi voniwaka hi le henhla Landzelela swiletelo swa matlhelo ku suka eka ndhawu yin'wana ku ya eka yin'wana eka mepe wa nkamafundzha/giridi.
	Minchumu ya matlhelo ma3	Lemuka na ku vula minchumu ya matlhelo ma3 etlilasini na le ka swifaniso leswi nga na swivumbeko swa bolo, swivumbeko swa bokisi, tasilindara, tiphiramidi na tikhoni Hambanyisa minchumu ku ya hi ku va yi ri na tindhawu to andlaleka kumbe to gombonyoka
	Swivumbeko swa matlhelo ma2	Vula na ku ntlawahata swivumbeko Hlawula na ku pimanisa swivumbeko swa matlhelo ma2 kuya hi xivumbeko, matlhelo yo ololoka na matlhelo ya xirhendzevutana Dirowa swirhendzevutana, swikwere, tinhlamune na tinhlanharhu
	Ndzinganiso	Kumisisa ntila wa ndzinganiso eka xivumbeko-fanana

VUNDZENI BYA DYONDZO	TINHLOKOMHAKA	SWIKILI/VUSWIKOTI LEBYI KAMBERIWAKA Ku kambela loko vadyondzi va kota ku:
Mpimo	Nkarhi	Vula nkarhi wa 12 wa tiawara hi tiawara, tihafu ta tiawara, tikotara ta tiawara na timinete eka xikomba-nkarhi xa analogo na xa dijitali Khakhuleta vulehi bya nkarhi na ku famba ka nkarhi Hlaya masiku eka khalendara Tirhisa tikhalendara ku khakhuleta na ku hlamusela vulehi bya nkarhi hi masiku, mavhiki kumbe tin'hweti Hundzuluxa exikarhi ka masiku na mavhiki/mavhiki na tin'hweti
	Vulehi	Pima, ku pimanisa, ku xaxameta na ku rhekhoda vulehi hi timitara na tisentimitara
	Ntiko	Pimanisa, ku xaxameta na ku rhekhoda ntiko wa minchumu leyi pakeriweke ku xavisiwa leyi nga na mimpimo leyi tsariweke hi tikhilogiramu na hi tigramu Tirhisa ririmi ku rhekhoda ku hambana exikarhi ka ntiko wa swilo swo hambana.
	Vundzeni	Pima, pimanisa na ku xaxameta vundzeni bya minchumu hi ku tirhisa mimpimo leyi nga ringanisiwangiki
Matirhiselo ya Vuxokoxoko byaTinhlayo	Ku xopaxopa na ku hlamusela vuxokoxoko bya tinhlayo	Tlhela u lulamisa vuxokoxoko bya tinhlayo lebyi nyikiweke eka nongonoko kumbe tafula kumbe tithali eka girafu ya bara. Kombisa vuxokoxoko bya tinhlayo eka girafu ya bara. Hlamula swivutiso hi vuxokoxoko bya tinhlayo lebyi nga eka girafu ya bara.